

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ**

«Δευτεροβάθμια περίθαλψη, ιατρική εκπαίδευση, μισθολογικές ρυθμίσεις για τους ιατρούς και οδοντιάτρους του Εθνικού Συστήματος Υγείας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, το οποίο αφορά θέματα του Υπουργείου Υγείας, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε δεκαέξι (16) Μέρη και αποτελείται από εξήντα οκτώ (68) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 1 και 2), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», καθορίζεται ο σκοπός διατάξεων του νομοσχεδίου (άρθρο 1) και προσδιορίζεται το αντικείμενο των προτεινόμενων ρυθμίσεων (άρθρο 2).

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, βραχυπρόθεσμοι στόχοι των προτεινόμενων ρυθμίσεων των άρθρων 3 έως και 47 είναι, μεταξύ άλλων, και η «[α]πόκτηση κλινικής εμπειρίας από ιατρούς που εκπληρώνουν την υποχρέωση υπηρεσίας υπαίθρου, [η] ρύθμιση ζητημάτων σχετικά με την υποβολή υποψηφιότητας και [τη] διαδικασία κρίσης και τοποθέτησης ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ., την εκπλήρωση της υποχρέωσης υπηρεσίας υπαίθρου και τη νόμιμη απαλλαγή από αυτήν (...), την πρόβλεψη της δυνατότητας σύστασης τμήματος επειγόντων περιστατικών, την οργάνωση και λειτουργία του ΚΕ.Σ.Υ., καθώς και επαγγελματικών οργανώσεων αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας που λειτουργούν ως

2

ν.π.δ.δ., τα επαγγελματικά δικαιώματα, τους κώδικες δεοντολογίας και τα καθηκοντολόγια διαφόρων επαγγελματιών υγείας, τη βελτίωση της παρεχόμενης μαιευτικής φροντίδας και περίθαλψης [,] [καθώς και τον] [ε]κσυγχρονισμό[ό] του νομικού πλαισίου ίδρυσης, ανάπτυξης και λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών».

Με τις διατάξεις του Μέρους Β' (άρθρο 3), υπό τον τίτλο «Προκαταρκτική Κλινική Άσκηση», θεσπίζεται πιλοτικό πρόγραμμα προκαταρκτικής κλινικής άσκησης ιατρών, διάρκειας έξι (6) μηνών, σε κλινικές του παθολογικού ή χειρουργικού τομέα, καθώς και σε τμήματα επειγόντων περιστατικών σε επιλεγμένα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) εντός των υγειονομικών περιφερειών (Υ.ΠΕ.) της χώρας και καθορίζονται, ιδίως, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία συμμετοχής και υλοποίησης του εν λόγω προγράμματος, η (πιλοτική) εφαρμογή του οποίου ολοκληρώνεται την 31η.12.2024.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 4 έως 14), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τους Ιατρούς του Δημόσιου Συστήματος Υγείας», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 4 έως 12), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τους ιατρούς κλάδου Εθνικού Συστήματος Υγείας», ρυθμίζονται, εκ νέου, ζητήματα σχετικά με τα συμβούλια κρίσης και επιλογής ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) (άρθρο 4), καθορίζεται η διαδικασία υποβολής υποψηφιότητας και η διαδικασία κρίσης και τοποθέτησης των διοριστέων σε θέσεις ιατρών του Ε.Σ.Υ. (άρθρο 5), τροποποιούνται οι παρ. 5 και 7 του άρθρου 23 του ν. 2519/1997 και ορίζεται, αφενός, ότι οι ιατροί που δεν αποδέχονται τον διορισμό τους ή οι ιατροί που διορίζονται μεν αλλά παραιτούνται πριν από τη συμπλήρωση πέντε ετών από τον διορισμό τους, δεν δύνανται να θέσουν εκ νέου υποψηφιότητα για νέο διορισμό σε θέση ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ. επί χρονικό διάστημα δύο ετών από την παρέλευση της προθεσμίας ανάληψης υπηρεσίας ή από την ημερομηνία παράτησής τους, αντίστοιχα, αφετέρου, ότι οι ιατροί κλάδου Ε.Σ.Υ. δεν μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα για άλλη θέση, αν δεν έχουν συμπληρώσει πέντε έτη συνεχούς υπηρεσίας στον Φορέα Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) στον οποίο υπηρετούν κατά την ημερομηνία υποβολής της εν λόγω υποψηφιότητας (άρθρο 6). Θεσπίζεται, εξ άλλου, η δυνατότητα πλήρωσης θέσεων ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ., υπό το καθεστώς μερικής απασχόλησης, στις περιπτώσεις προκήρυξης θέσεων που απέβη άγονη, καθώς και η δυνατότητα προκήρυξης θέσεων σε άγονες και προβληματικές περιοχές της χώρας ως θέσεων μερικής απασχόλησης, κατά το ειδικότερον οριζόμενα

3

(άρθρο 7). Προβλέπεται η κατάργηση των προκηρύξεων και η αντίστοιχη αποδέσμευση θέσεων ειδικευμένων ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ. οι οποίες εκδόθηκαν με απόφαση Διοικητή Νοσοκομείου ή του Υπουργού Υγείας έως και την 31η.12.2013 και εκκρεμούν στα αρμόδια όργανα, χωρίς να έχει ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία με την έκδοση τελικού πίνακα κατάταξης (άρθρο 8). Τίθενται, εκ νέου, τα κωλύματα διορισμού ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας με τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 1397/1983 (άρθρο 9). Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, και δεν συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για τους ιατρούς κλάδου του Ε.Σ.Υ. που υπηρετούν σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. και τους ιατρούς του Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (Γ.Ν.Θ.) «Παπαγεωργίου», η λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου και η εν γένει απασχόλησή τους στον ιδιωτικό τομέα έως δύο φορές την εβδομάδα, εφόσον συμμετέχουν στην ολοήμερη, πέραν του τακτικού ωραρίου, λειτουργία του νοσοκομείου, εκτός των ημερών εφημερίας, υπό τις λοιπές οριζόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 10 παρ. 1 και 2). Επιτρέπεται, εξ άλλου, η συμμετοχή των ιατρών Ε.Σ.Υ. και του λοιπού επιστημονικού και νοσηλευτικού προσωπικού του Ε.Σ.Υ. σε επιστημονικές εκδηλώσεις τύπου Α' στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό και τύπου Β' στην Ελλάδα, κατά το ειδικότερο οριζόμενο (άρθρο 10 παρ. 1). Επίσης, επιτρέπεται, ιδίως, στα Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και στα μέλη Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) που είναι ιατροί και τοποθετούνται σε πανεπιστημιακές κλινικές ή πανεπιστημιακά εργαστήρια ή μονάδες Τμημάτων ή Σχολών Επιστημών Υγείας των Α.Ε.Ι., να παρέχουν υπηρεσίες σε ιδιωτικές κλινικές, ιδιωτικά διαγνωστικά ή θεραπευτικά εργαστήρια και γενικότερα σε κάθε είδους ιδιωτικές επιχειρήσεις που παρέχουν ή καλύπτουν υπηρεσίες υγείας, κατόπιν χορήγησης ειδικής άδειας από τη Σύγκλητο του Α.Ε.Ι. (άρθρο 10 παρ. 3). Ρυθμίζονται, εκ νέου, ζητήματα σχετικά με την επιλογή και την αξιολόγηση ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ. για την πλήρωση θέσεων Συντονιστών Διευθυντών της περ. Ζ' του άρθρου 4 του ν. 3754/2009 (άρθρο 11), καθώς και ζητήματα σχετικά με τον ορισμό και την αναπλήρωση των προϊσταμένων ιατρικών τμημάτων και μονάδων και φαρμακευτικών τμημάτων νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. (άρθρο 12).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 13 και 14), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για το επικουρικό ιατρικό και οδοντιατρικό προσωπικό», εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με τη διαδικασία αξιολόγησης του ιατρικού και του οδοντιατρικού προσωπικού που υπηρετεί ως επικουρικό προσωπικό σε νοσο-

4

κομεία του Ε.Σ.Υ., στο Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (Γ.Ν.Θ.) «Παπαγεωργίου», σε πανεπιστημιακά και στρατιωτικά νοσοκομεία, στο Νοσηλευτικό Ίδρυμα Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Ν.Ι.Μ.Ι.Τ.Σ.), σε δημόσιες μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.) και σε εποπτευόμενους φορείς, αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 13), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τον πειθαρχικό έλεγχο και την πειθαρχική ευθύνη του εν λόγω προσωπικού κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 77 του ν. 2071/1992 (άρθρο 14).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 15 έως 21), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τους ειδικευόμενους και ειδικευμένους ιατρούς», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 15 έως 19), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την άσκηση σε ιατρική ειδικότητα και την υπηρεσία υπαίθρου», προβλέπονται μεταξύ άλλων, η τοποθέτηση ιατρών σε κενές οργανικές θέσεις ειδικευομένων, για άσκηση προς απόκτηση ιατρικής ειδικότητας, στα νοσοκομεία ή τους φορείς της χώρας που έχουν αναγνωρισθεί ως κατάλληλα για τη χορήγηση ιατρικής ειδικότητας με απόφαση του Διοικητή ή του Προέδρου τους, αντίστοιχα, η δημιουργία ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής, μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ) για την υποβολή των σχετικών αιτήσεων και για την τήρηση καταλόγων αναμονής (άρθρο 15), καθώς και η δημιουργία ομάδων νοσοκομείων ανά ειδικότητα στα τμήματα ή τις μονάδες των οποίων τοποθετούνται οι ειδικευόμενοι ιατροί, κατόπιν αξιολόγησης, με κυκλική μετακίνηση καθ' όλη τη διάρκεια της ειδικεύσεώς τους (άρθρο 16). Ρυθμίζονται, επίσης, ζητήματα σχετικά με την άσκηση ιατρών σε αναγνωρισμένο κέντρο του εξωτερικού για την απόκτηση ιατρικής ειδικότητας (άρθρο 17) και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στις εξετάσεις για την απόκτηση τίτλου ειδικότητας στην Ελλάδα (άρθρο 18), καθώς και ζητήματα σχετικά με τη χορήγηση νόμιμης απαλλαγής από την υποχρέωση εκπλήρωσης υπηρεσίας υπαίθρου (άρθρο 19). Προβλέπεται, εξ άλλου, η δυνατότητα συμμετοχής στις εξετάσεις για την απόκτηση ιατρικής ειδικότητας, ανεξάρτητα από την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκπλήρωσης υπηρεσίας υπαίθρου, κατά το ειδικότερο οριζόμενα (άρθρο 18).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 20 και 21), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος και τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση», ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη μετεκπαίδευση ιατρών και οδοντιάτρων, μετά τη λήψη τίτλου ειδικότητας, σε ειδικά γνωστικά αντι-

κείμενα της ειδικότητας που έχουν λάβει (άρθρο 20), καθώς και ζητήματα σχετικά με τη χορήγηση βεβαίωσης άσκησης ιατρικού και οδοντιατρικού επαγγέλματος (άρθρο 21).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ε' (άρθρα 22 έως 24), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την προαγωγή της επείγουσας ιατρικής», προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης αυτοτελούς Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (Τ.Ε.Π.) και σε νοσοκομεία δυναμικότητας κάτω των τριακοσίων κλινών με ειδική στελέχωση και εξοπλισμό, ανεξάρτητα από το αν κάθε ένα από αυτά αποτελεί το νοσοκομείο με τη μεγαλύτερη δυναμικότητα της περιφερειακής ενότητας στην οποία ανήκει (άρθρο 22). Ρυθμίζονται, επίσης, ζητήματα σχετικά με την αναγνώριση του χρόνου άσκησης σε αναγνωρισμένη ιατρική εξειδίκευση, ως χρόνου προϋπηρεσίας στο Ε.Σ.Υ. (άρθρο 23), καθώς και ζητήματα σχετικά με την πλήρωση θέσεων ειδικευμένων ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ. σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) ή σε Μονάδες Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (Μ.Ε.Ν.Ν.) ή σε Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών (Τ.Ε.Π.) (άρθρο 24).

Με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ' (άρθρα 25 έως 27), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για το Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας», καθορίζονται, εκ νέου, η οργάνωση και η διάρθρωση του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕ.Σ.Υ.), η σύνθεση, συγκρότηση και λειτουργία των συλλογικών οργάνων του, και τροποποιούνται τα άρθρα 1, 2 και 4 του ν. 1278/1982, αντίστοιχα. Οι κυριότερες νέες ρυθμίσεις είναι οι εξής:

- τα συλλογικά όργανα του ΚΕ.Σ.Υ. είναι η Διοικούσα Επιτροπή, το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων και οι επιτροπές της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 1278/1982 (άρθρο 25)·
- η Ολομέλεια του ΚΕ.Σ.Υ. μετονομάζεται σε Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων, στο οποίο συμμετέχουν τριάντα έξι μέλη, αντί είκοσι εννέα μελών κατά τα ισχύοντα, και αποτελεί το εισηγητικό όργανο της Διοικούσας Επιτροπής του ΚΕ.Σ.Υ. (άρθρο 26)·
- η Εκτελεστική Επιτροπή μετονομάζεται σε Διοικούσα Επιτροπή και αποτελεί το ανώτατο επιστημονικό και αποφασιστικό όργανο του ΚΕ.Σ.Υ. (άρθρο 27)·
- στις επιτροπές που συγκροτούνται στο πλαίσιο του ΚΕ.Σ.Υ. προστίθεται μία νέα επιτροπή, η «επιτροπή έρευνας και τεχνολογίας», η οποία «αποτελείται από τουλάχιστον επτά (7) μέλη, μεταξύ των οποίων και εκπρόσωπος των ληπτών υπηρεσιών υγείας, με ειδικευση σε ζητήματα αξιολόγησης της βιοτεχνολογίας και των δεοντολογικών διλημμάτων που αναφύονται από τη χρήση της» (άρθρο 27).

6

Με τις διατάξεις του Μέρους Ζ΄ (άρθρα 28 έως 33), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τους νοσηλευτές και λοιπούς επαγγελματίες υγείας», ρυθμίζονται, εκ νέου, ζητήματα σχετικά με την πλήρωση θέσεων ειδικευόμενων νοσηλευτών και τις προϋποθέσεις απόκτησης νοσηλευτικής ειδικότητας ή εξειδίκευσης (άρθρο 28), τους Κώδικες Δεοντολογίας νοσηλευτών/νοσηλευτριών, επισκεπτών/επισκεπτριών υγείας, μαιών/μαιευτών και βοηθών νοσηλευτών/νοσηλευτριών (άρθρο 29), το «καθηκοντολόγιο» του νοσηλευτικού και παρϊατρικού προσωπικού των νοσοκομείων και των λοιπών νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Ε.Σ.Υ. (άρθρο 30), τον Κώδικα Δεοντολογίας των Εργοθεραπευτών (άρθρο 31), καθώς και ζητήματα που αφορούν τα επαγγελματικά δικαιώματα διαφόρων επαγγελματιών υγείας (άρθρο 32). Ορίζεται εξ άλλου, ότι κάθε Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.), αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, αποτελεί παράρτημα του νοσοκομείου στο οποίο λειτουργεί, και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 33).

Με τις διατάξεις του Μέρους Η΄ (άρθρα 34 έως 37), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τις Επαγγελματικές Ενώσεις που λειτουργούν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου», τροποποιούνται διατάξεις του άρθρου 186 του ν. 3852/2010 περί των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών στον τομέα της υγείας και του άρθρου 74 του ν. 1026/1980 περί της αρμοδιότητας εποπτείας επί των Οδοντιατρικών Συλλόγων και της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας, και διευκρινίζεται ότι η μεν εποπτεία των Φαρμακευτικών Συλλόγων αποτελεί αρμοδιότητα των Περιφερειών, οι δε Οδοντιατρικοί Σύλλογοι της χώρας και η Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία (Ε.Ο.Ο.) υπόκεινται, εφεξής, στην εποπτεία του Υπουργού Υγείας (άρθρα 34-35). Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις για την πλήρωση οργανικών θέσεων και τις προσλήψεις προσωπικού από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Οπτικών και Οπτομετρών (Π.Σ.Ο.Ο.) (άρθρο 36). Προβλέπεται, εξ άλλου, η αναστολή των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης των επαγγελματικών συλλόγων που λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, για σπουδαίο λόγο και για χρονικό διάστημα που δεν δύναται να υπερβαίνει τους έξι μήνες, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Υπουργού Υγείας, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του οικείου επαγγελματικού συλλόγου (άρθρο 37).

Με τις διατάξεις του Μέρους Θ΄ (άρθρα 38 και 39), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τη μαιευτική περίθαλψη», προβλέπεται, ιδίως, η δυνατότητα να παρέχουν υπηρεσίες φυσικού τοκετού, μέσω κέντρων φυσικού τοκετού, τα νο-

σοκομεία του Ε.Σ.Υ., το Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (Γ.Ν.Θ.) «Παπαγεωργίου», τα νοσοκομεία που εποπτεύονται από τα Υπουργεία Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εθνικής Άμυνας, καθώς και οι ιδιωτικές κλινικές, κατά το ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 38), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την κατ' οίκον μαιευτική φροντίδα και την παροχή υπηρεσιών σε εγκύους, λεχιάδες και νεογνά (άρθρο 39).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ι' (άρθρα 40 και 41), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τις διακομιδές και τα οχήματα που ανήκουν κατά κυριότητα στις διοικήσεις υγειονομικών περιφερειών», παρέχεται η δυνατότητα διακομιδής ασθενών μετά την ολοκλήρωση της νοσηλείας τους και από τα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. στα οποία νοσηλεύονται, καθώς και η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων με φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κατόχους αδειοδοτημένων ασθενοφόρων του ιδιωτικού τομέα, για την εξυπηρέτηση των εν λόγω διακομιδών (άρθρο 40). Επίσης, προβλέπεται απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας των απαριθούμενων στην περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 2367/1953 οχημάτων, που ανήκουν κατά κυριότητα στις Διοικήσεις Υγειονομικών Περιφερειών, εφόσον χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένους σκοπούς (άρθρο 41).

Με τις διατάξεις του Μέρους ΙΑ' (άρθρα 42 έως 47), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τις ιδιωτικές κλινικές», παρέχεται η δυνατότητα χρήσης του όρου «ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ» στην επωνυμία ή στον διακριτικό τίτλο ιδιωτικών κλινικών, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 42), ορίζεται ελάχιστος αριθμός τριών κλινών για τις ειδικότητες της παιδοορθοπαιδικής και παιδοωτορινολαρυγγολογίας ως προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικής κλινικής (άρθρο 43), παρατείνεται, από τη λήξη της έως την 31η.12.2023, η ισχύς των αδειών ίδρυσης ιδιωτικών κλινικών του άρθρου 7 του π.δ. 247/1991, η προθεσμία έναρξης λειτουργίας των οποίων έληξε την 1η.3.2020 (άρθρο 44), καθορίζονται ως ανώτατο χρονικό όριο διακοπής της λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών τα έξι έτη, και παρατείνεται έως την 31η.12.2023 η προθεσμία υποβολής αίτησης εκ νέου λειτουργίας ιδιωτικών κλινικών μετά από προσωρινή διακοπή λειτουργίας (άρθρο 45). Καθορίζονται, εκ νέου, οι προϋποθέσεις χορήγησης άδειας ίδρυσης ιδιωτικής κλινικής (άρθρο 46), και εισάγονται μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 47 του ν. 4600/2019 που διέπουν το καθεστώς κτηριακής επέκτασης και αύξησης των κλινών των ιδιωτικών κλινικών που υπάγονται στο π.δ. 235/2000 (άρθρο 47).

8

Με τις διατάξεις του Μέρους ΙΒ΄ (άρθρα 48 και 49), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την αδειοδότηση και λειτουργία εργαστηρίων φυσικοθεραπείας», η οικεία Περιφέρεια ορίζεται ως αρμόδια αρχή για τη χορήγηση, αναστολή, ανάκληση και ακύρωση βεβαίωσης λειτουργίας εργαστηρίου φυσικοθεραπείας, και συνιστάται, στην έδρα κάθε περιφέρειας, επιτροπή με αρμοδιότητες, ιδίως, την εποπτεία και τον έλεγχο των εργαστηρίων φυσικοθεραπείας κατά τη λειτουργία τους, και προβλέπεται η διαδικασία συγκρότησης των εν λόγω επιτροπών (άρθρο 48). Επίσης, οι κάτοχοι νόμιμης άδειας/βεβαίωσης λειτουργίας εργαστηρίου φυσικοθεραπείας έχουν υποχρέωση καταχώρισης των εργαστηρίων στο Μητρώο Εργαστηρίων Φυσικοθεραπείας, που τηρεί ο Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών (Π.Σ.Φ.), και ορίζεται ότι η μη τήρηση της εν λόγω υποχρέωσης ή η συνεχιζόμενη μη συμμόρφωση προς αυτή επισύρει, αντίστοιχα, την επιβολή προστίμου ποσού πεντακοσίων ευρώ ή την ανάκληση της βεβαίωσης λειτουργίας του εργαστηρίου (άρθρο 49).

Με τις διατάξεις του Μέρους ΙΓ΄ (άρθρα 50 έως 53), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τους φαρμακοποιούς και τα φαρμακεία», ρυθμίζονται ζητήματα ως προς τη σειρά προτίμησης αιτήσεων για την απόκτηση άδειας ίδρυσης φαρμακείου (άρθρο 50), καθώς και ζητήματα σχετικά με την προμήθεια μονάδων φροντίδας ηλικιωμένων και μονάδων φροντίδας ατόμων με αναπηρία, όπως και πλοίων και αεροπλάνων με φάρμακα, ναρκωτικά και αντιβιοτικά φάρμακα από τα φαρμακεία (άρθρο 51). Εισάγεται η δυνατότητα σύστασης «εταιρείας εκμετάλλευσης φαρμακείου ειδικού τύπου», οποιασδήποτε μορφής, πλην εκείνης της ανώνυμης εταιρείας, από τουλάχιστον δύο φαρμακοποιούς κατόχους άδειας ίδρυσης φαρμακείου, εφόσον η άδειά τους έχει χορηγηθεί βάσει πληθυσμιακών κριτηρίων εντός της ίδιας περιφερειακής ενότητας, και καθορίζονται, ιδίως, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις σύστασης, συμμετοχής και αποχώρησης από την εν λόγω εταιρεία (άρθρο 52). Θεσπίζεται η υποχρέωση λειτουργίας των φαρμακαποθηκών σαράντα ώρες, κατ' ελάχιστον, εβδομαδιαίως, καθώς και η υποχρέωση δήλωσης του ωραρίου λειτουργίας της φαρμακαποθήκης στον κατά τόπο αρμόδιο Δήμο από τον νόμιμο εκπρόσωπο κάθε φαρμακαποθήκης (άρθρο 53).

Το Μέρος ΙΔ΄ (άρθρα 54 έως 62), υπό τον τίτλο «Μισθολογικές ρυθμίσεις», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 54 έως 60), υπό τον τίτλο «Μισθολογικές ρυθμίσεις για τους ιατρούς και οδοντιάτρους του Εθνικού Συστήματος Υγείας, τους έμμισθους ειδικευόμενους ιατρούς, τους επικουρικούς ιατρούς, τους ιατρούς και οδοντιάτρους δημόσιας υγείας του

Εθνικού Συστήματος Υγείας, τους ιατρούς γενικής ιατρικής και βιοπαθολογίας που υπηρετούν στις διευθύνσεις δημόσιας υγείας των περιφερειών και των αποκεντρωμένων διοικήσεων, τους μόνιμους αγροτικούς ιατρούς, τους ιατρούς υπηρεσίας υπαίθρου και τους ιατροδικαστές», ρυθμίζονται, εκ νέου, τα μισθολογικά ζητήματα (ιδίως, μισθολογική κατάταξη και εξέλιξη, μηνιαίος βασικός μισθός, επιδόματα, οικονομικά κίνητρα, παροχές, κ.ά.) των ιατρών και οδοντιάτρων του Ε.Σ.Υ., των έμμισθων ειδικευόμενων ιατρών, των επικουρικών ιατρών (άρθρο 54), των ιατρών και οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας Ε.Σ.Υ., των ιατρών γενικής ιατρικής και βιοπαθολογίας που υπηρετούν στις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (άρθρο 55), των μόνιμων αγροτικών ιατρών και ιατρών υπηρεσίας υπαίθρου (άρθρο 56), όπως και του ιατρικού προσωπικού του Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (Γ.Ν.Θ.) «Παπαγεωργίου» και των ιατρών μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού ειδικότητας αναισθησιολογίας που υπηρετούν σε αναισθησιολογικές κλινικές ή αναισθησιολογικά τμήματα νοσοκομείων αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 60), καθορίζεται, εκ νέου, ιδίως, ο τρόπος υπολογισμού του ανώτατου ορίου επιτρεπόμενων πρόσθετων αποδοχών τους (άρθρο 57), διατυπώνονται, εκ νέου, διατάξεις για το μισθολόγιο των ιατροδικαστών του Υπουργείου Δικαιοσύνης (άρθρο 58), εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις ως προς την προσωπική διαφορά του άρθρου 155 παρ. 1 του ν. 4472/2017 για τις ως άνω κατηγορίες ιατρικού προσωπικού, και διευκρινίζεται ότι στην έννοια των μηνιαίων τακτικών αποδοχών δεν περιλαμβάνονται οι αποζημιώσεις εφημεριών (άρθρο 59).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 61 και 62), υπό τον τίτλο «Μισθολογικές ρυθμίσεις για το προσωπικό των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών, των Κέντρων Φιλοξενίας Προσφύγων και Μεταναστών και των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης», καθορίζεται, εξ άλλου, εκ νέου, το μισθολογικό καθεστώς των ιατρών και των οδοντιάτρων που προσλαμβάνονται στην Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε.) και απασχολούνται αποκλειστικά στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (άρθρο 61), όπως και των ιατρών και των οδοντιάτρων που συμμετέχουν στο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 123 παρ. 1 του ν. 4549/2018, πρόγραμμα του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.), και απασχολούνται αποκλειστικά στα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων και Μεταναστών και στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (άρθρο 62).

10

Με τις διατάξεις του Μέρους ΙΕ΄ (άρθρα 63 έως 67), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές, τελικές, μεταβατικές, εφαρμοζόμενες και καταργούμενες διατάξεις», εισάγονται εξουσιοδοτικές και τελικές διατάξεις (άρθρα 63 και 64, αντίστοιχα), καθώς και μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις (άρθρα 65 και 67, αντίστοιχα), όπως επίσης και διατάξεις που εξακολουθούν να ισχύουν για τους υπαγομένους στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Μέρους ΙΔ΄ του νομοσχεδίου (άρθρο 66).

Τέλος, διά του Μέρους ΙΣΤ΄, υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου (άρθρο 68).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων**1. Επί του άρθρου 2**

Στην περ. ιζ΄ θα ήταν ορθότερο, κατά τον σχετικό κανόνα της Νέας Ελληνικής, η λέξη «Μονίμους» να γραφεί ως «Μόνιμους», δοθέντος ότι πρόκειται για επίθετο.

2. Επί του άρθρου 3 παρ. 1

Για την καλύτερη απόδοση του νοήματος της προτεινόμενης ρύθμισης, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 να τεθεί, μετά τη λέξη «Θεσπίζεται», η φράση «σε πιλοτική εφαρμογή».

3. Επί του άρθρου 4

α. Δεδομένου ότι το άρθρο 4 έχει μόνον μία παράγραφο, η αρίθμησή της πρέπει να απαλειφθεί.

β. Διά του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 6 του άρθρου 7 του ν. 4498/2017, όπως αυτό προτείνεται να τροποποιηθεί, ορίζεται ότι «Η παρ. 24 του άρθρου 11 του ν. 2889/2001 (Α΄ 37) καταργείται».

Παρατηρείται ότι η εν λόγω διάταξη (παρ. 24 του άρθρου 11 του ν. 2889/2001) έχει ήδη καταργηθεί διά της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4764/2020.

4. Επί του άρθρου 9

Διά του άρθρου 9 τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 1397/1983, και καθορίζονται, εκ νέου, τα κωλύματα διορισμού των ιατρών του Ε.Σ.Υ.

α. Το αρνητικό μόριο δε(ν) στην πρώτη πρόταση της ως άνω διάταξης πρέπει να διατηρήσει το τελικό «ν», προς διάκρισή του από τον αντιθετικό σύνδεσμο «δε».

β. Στην περ. στ΄ της εν λόγω διάταξης ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι δεν διορίζεται ο ιατρός που «δεν είναι υγιής», κατ' επανάληψη της αρχικής ρύθ-

μισης (άρθρο 27 παρ. 4 εδάφ. τελευταίο του ν. 1397/1983).

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η εν λόγω διάταξη, δεδομένης της ευρείας, εν προκειμένω, διατύπωσής της, χρειάζεται διευκρίνιση ως προς τη συνδρομή των παραγόντων εκείνων που καθιστούν τον ιατρό (πνευματικά ή σωματικά) μη υγιή και, επομένως, μη ικανό προς διορισμό. Παρατηρείται, επίσης, ότι η λόγω διάταξη δεν παραπέμπει ούτε σε ανάλογες ρυθμίσεις, όπως, επί παραδείγματι αναφορικά με τους ειδικευόμενους ιατρούς που πάσχουν από τις ασθένειες οι οποίες αναφέρονται στην παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 2519/1997 (βλ. παρ. 3 του άρθρου 82 του ν. 2071/1992) και δεν μπορούν, για αυτόν τον λόγο, να συνεχίσουν την ειδικότητά τους.

5. Επί του άρθρου 10 παρ. 1

α. Διά της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 11 του ν. 2889/2001, και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «[κ]ατ' εξαίρεση, δεν συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για τους ιατρούς του Ε.Σ.Υ. που υπηρετούν σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. η λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου ή η παροχή ιατρικών υπηρεσιών με οποιαδήποτε σχέση, συμπεριλαμβανόμενης και αυτής του συμβούλου, σε ιδιωτική κλινική ή ιδιωτικό διαγνωστικό ή θεραπευτικό εργαστήριο και γενικότερα σε κάθε είδους ιδιωτικές επιχειρήσεις που παρέχουν ή καλύπτουν υπηρεσίες υγείας, έως δύο (2) φορές την εβδομάδα, μετά από άδεια του Διοικητή ή του Προέδρου του νοσοκομείου, κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου ιατρού, εφόσον συμμετέχουν στην εκτός του τακτικού ωραρίου λειτουργία του νοσοκομείου, συμπεριλαμβανόμενης της ολοήμερης λειτουργίας του νοσοκομείου και των ενεργών ή μικτών εφημεριών, τουλάχιστον οκτώ (8) φορές τον μήνα, εκ των οποίων τουλάχιστον οι τέσσερις (4) αφορούν στην ολοήμερη, πέραν του τακτικού ωραρίου, λειτουργία του νοσοκομείου».

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση, αφενός, «[η] πρόβλεψη της δυνατότητας πρόσβασης στον ιδιωτικό τομέα της ιατρικής, είτε με τη λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου είτε της ετεροαπασχόλησης σε ιδιωτική κλινική, ιδιωτικό διαγνωστικό ή θεραπευτικό εργαστήριο ή άλλη νομίμως λειτουργούσα ιδιωτική επιχείρηση που παρέχει υπηρεσίες υγείας, όπως π.χ. Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας, αναμένεται να προσελκύσει περισσότερους ιατρούς στο δημόσιο σύστημα υγείας, αφού θα μπορούν να συνδυάσουν και την απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα της υγείας», και αφετέρου, «[η] αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 κατέδειξε την ανάγκη συνεργασίας με-

12

ταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα της υγείας και αναθεώρησης των όποιων στεγανών έχουν παγιωθεί στα σαράντα χρόνια λειτουργίας του εθνικού συστήματος υγείας» (σελ. 111).

Ως προς τις μέχρι σήμερα νομοθετικές μεταβολές επί του εν λόγω ζητήματος, παρατηρούνται τα εξής:

Προς εκπλήρωση της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 21 παρ. 3 για τη λήψη μέτρων προστασίας της υγείας, εκδόθηκε ο ν. 1397/1983 «Εθνικό Σύστημα Υγείας», διά του οποίου οργανώθηκε η παροχή υπηρεσιών υγείας προς τους πολίτες με τη δημιουργία δημόσιου τομέα υγείας, και ρυθμίσθηκαν, μεταξύ άλλων, τα ζητήματα της υπηρεσιακής κατάστασης και του μισθολογικού καθεστώτος των ιατρών του Ε.Σ.Υ. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 1397/1983 ορίσθηκε ότι οι ιατροί του Ε.Σ.Υ. καταλαμβάνουν θέσεις «πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης», «είναι μόνιμοι δημόσιοι λειτουργοί[,] και απαγορεύεται να ασκούν την ιατρική ως ελεύθερο επάγγελμα ή οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα (...)». Θεσπίσθηκε, δηλαδή, ασυμβίβαστο της ιδιότητας ιατρού του Ε.Σ.Υ. με την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος (πρβλ. ΣτΕ 2871/2020, ΣτΕ 1997/2015 Ολομ., ΣτΕ 329/2012 επταμ., κ.ά.). Επ' αυτού κρίθηκε, μάλιστα, ότι «κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, από της εντάξεώς του στο Ε.Σ.Υ. ο γιατρός οφείλει όχι μόνον να παύσει να ασκεί την ιατρική ως ελεύθερο επάγγελμα, αλλά επί πλέον και να απέχει από κάθε ενέργεια ή συμπεριφορά που θα μπορούσε να προκαλέσει την εντύπωση ότι παρά την ένταξή του στο Ε.Σ.Υ., εξακολουθεί να ασκεί ιδιωτικώς την ιατρική (...)» (ΣτΕ 871/2000, βλ. και ΣτΕ 3150/1998, 4403/1996, πρβλ. και ΣτΕ 4126/1980).

Το ως άνω άρθρο 24 του ν. 1397/1983 καταργήθηκε διά του ν. 2071/1992 «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας» (βλ. άρθρο 132). Με το άρθρο 63 του εν λόγω νόμου (ν. 2071/1992) ρυθμίσθηκε, εκ νέου, το εργασιακό καθεστώς των ιατρών του Ε.Σ.Υ., ιδίως, με τη θέσπιση της κατηγορίας ιατρών μερικής απασχόλησης, οι οποίοι «ασκούν δημόσιο λειτουργήμα επί θητεία και διατηρούν το δικαίωμα ετεροαπασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα της ιατρικής ή το δικαίωμα διατηρήσεως ιδιωτικού ιατρείου ή οδοντιατρείου», ενώ το ασυμβίβαστο διατηρήθηκε για τους ιατρούς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, οι οποίοι «απαγορεύεται να ασκούν την ιατρική ή οδοντιατρική ως ελεύθερο επάγγελμα ή οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα». Ως προς την εν λόγω ρύθμιση δεν εκφράσθηκαν προβληματισμοί από τη νομολογία. Σύμφωνα, εξ άλλου, με τη θεωρία, «η οργανωτική φυσιο-

γνωμία του ΕΣΥ είναι “ανοικτή”, δηλαδή ο κοινός νομοθέτης δεν δεσμεύεται από το άρθρο 21 παρ. 3 Συντ. να διαμορφώσει με βάση ένα προκαθορισμένο από το Σύνταγμα οργανωτικό πρότυπο το ΕΣΥ. Έτσι, η τροποποίηση του άρθρου 24 του Ν. 1397/83 (...) και η κατάταξη με το άρθρο 63 του Ν. 2071/92 των γιατρών του ΕΣΥ σε (...) κατηγορίες, πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, μερικής απασχόλησης και ιατρών συμβούλων (...), ανεξαρτήτως των επί της ουσίας ισχυρών αντιρρήσεων που θα μπορούσαν να προβληθούν, δεν πάσχουν από συνταγματική άποψη» (Χ. Ανθόπουλος, Νέες διαστάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων, 2001, σελ. 216-217).

Η κατά τα ως άνω δυνατότητα των ιατρών μερικής απασχόλησης να ασκούν ελευθέριο επάγγελμα καταργήθηκε διά του ν. 2194/1994 «Αποκατάσταση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις» (βλ. άρθρο 12 παρ. 2), όπως, εξ άλλου, καταργήθηκε και ο θεσμός των μερικής απασχόλησης ιατρών του Ε.Σ.Υ. (βλ. άρθρο 4 του ν. 2194/1994 σε συνδυασμό προς το άρθρο 34 παρ. 8 του ν. 2519/1997, διάταξη η οποία κρίθηκε σύμφωνη με το Σύνταγμα, βλ. ΔιοικΕφΠειρ 687/1999). Ο ν. 2194/1994 επανέφερε σε ισχύ την προϊσχύσασα, τότε, ρύθμιση του άρθρου 24 του ν. 1397/1983, περί του ασυμβιβάστου μεταξύ της ιδιότητας ιατρού του Ε.Σ.Υ. (πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης) με την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος.

Στο ίδιο καθεστώς ενετάχθησαν και όσοι εκ του μόνιμου και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ιατρικού και οδοντιατρικού προσωπικού των Μονάδων υγείας του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (οι οποίοι μπορούσαν, μέχρι τότε, να ασκούν νομίμως ελευθέριο επάγγελμα) μετατάχθηκαν ή μεταφέρθηκαν, βάσει των διατάξεων του ν. 4238/2014 (βλ. άρθρα 16-18), σε οργανικές θέσεις πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στις Διοικήσεις των Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Πε.), λόγω ένταξης των εν λόγω Μονάδων στις εν λόγω Διοικήσεις. Η νομολογία έκρινε ότι, στο πλαίσιο «του επιτρεπόμενου δικαστικού ελέγχου της τήρησης των αρχών της προσφορότητας και αναλογικότητας, οι διαρθρωτικές αυτές μεταρρυθμίσεις, δεν είναι προδήλως απρόσφορες και δεν υπερβαίνουν προδήλως το απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο. Ούτε προσβάλλουν την οικονομική και επαγγελματική ελευθερία των ιατρών που απασχολούνταν υπό διττό καθεστώς, καθόσον αυτοί είχαν το δικαίωμα επιλογής είτε της συνέχισης του ελευθέρου επαγγέλματος τους και μάλιστα με αύξηση των ωρών απασχόλησής τους και συνακόλουθα αύξηση και των εισοδημάτων τους, είτε της παροχής των ιατρικών τους υπηρεσιών στον τομέα της δημόσιας υγείας με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση σε οργανικές θέσεις εργασίας, μόνον δε η τυχόν μείωση των συνολικών μηνιαίων εισοδημάτων που μέχρι τις επίμαχες ρυθμίσεις αθροιστικώς εσόδευαν από το ελευθέριο επάγγελμα και

από την εργασία τους υπό ειδικό καθεστώς, δεν συνιστά παραβίαση των προστατευόμενων από το άρθρο 5 του Συντάγματος ελευθεριών, ενώ, είναι και σύμφωνη, με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, επέμβαση σε περιουσιακά αγαθά, που προβλέπεται από το νόμο και δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος (ΑΠ 1464/2021). Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί ότι η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης δεν προστατεύει την προσδοκία διατήρησης συγκεκριμένης νομοθετικής ρύθμισης, την οποία ο νομοθέτης έχει την ευχέρεια να μεταβάλει για το μέλλον, ούτε επιβάλλει τη διατήρηση για πάντα του ειδικού καθεστώτος υπό το οποίο πρόσφεραν οι ιατροί τις υπηρεσίες τους στο ΙΚΑ, βάσει συμβάσεων του άρθρου 10 του ν.δ. 1204/1972, ενόψει και της κατά το Σύνταγμα ευρύτατης εξουσίας του νομοθέτη, όσον αφορά την οργάνωση της δημόσιας υγείας που επίσης προστατεύεται συνταγματικά (άρθρο 21 του Συντάγματος), υπό τον όρο ότι τα θεσπιζόμενα μέτρα δεν οδηγούν στην ανατροπή του δικαιώματος στην προστασία της υγείας, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω, ομοίως δε η μακρόχρονη διατήρηση ενός ευνοϊκού για ορισμένη κατηγορία προσώπων νομοθετικού καθεστώτος δεν αποτελεί, κατά το Σύνταγμα, πρόσκομμα για τη μεταβολή του, αφού διαφορετικά η δράση του νομοθέτη θα οδηγείτο σε παράλυση (ΑΠ 1464/2021)» (ΑΠ 1240/2022, βλ., όμως, ως προς τη συνέπεια της αυτοδίκαιης λύσης της υπαλληλικής σχέσης ιατρών/οδοντιάτρων με τον ΕΟΠΥΥ, ένεκα του ότι δεν προσκόμισαν την αίτηση-υπεύθυνη δήλωση εντός 7 ημερών, όπως και της απόλυσης από τις θέσεις του ΠΕΔΥ στις οποίες μεταφέρθηκαν, εξαιτίας της μη προσκόμισης, κατά την ανάληψη υπηρεσίας στις νέες θέσεις, της απαιτούμενης βεβαίωσης διακοπής της ιδιωτικής επαγγελματικής τους δραστηριότητας, ΣτΕ 293/2021, ΔιοικΕφΑθ 673/2016, Π. Λαζαράτο/ Ε. Τραυλού, Περί του επιτρεπτού της δικονομικής αναδρομής τυπικών νόμων (γνωμοδ.), Δι-Δικ, 2019, σελ. 986-998).

Τέλος, διά του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 2889/2001 «Βελτίωση και εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις», διατηρήθηκε το καθεστώς της πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης των ιατρών του Ε.Σ.Υ. και η συνακόλουθη απαγόρευση απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα. Αρχικά εντάσσονταν στο εν λόγω καθεστώς και οι πανεπιστημιακοί ιατροί, στους οποίους, όμως, επετράπη, υπό προϋποθέσεις, διά του άρθρου 30 του ν. 4025/2011, «να διατηρούν ιδιωτικό ιατρείο, εφόσον συμμετέχουν στην ολοήμερη, πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργία του νοσοκομείου τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα εκτός των ημερών εφημερίας».

6. Υφίσταται, εν προκειμένω, διάσταση μεταξύ της διατύπωσης, στην παρ. 1 της διάταξης, των τροποποιήσεων που προτείνονται, και της τροποποιούμενης διάταξης.

Συγκεκριμένα, ορίζεται, στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου (άρθρου 10 του νομοσχεδίου): «1. Στην περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2889/2001 (...) στο δεύτερο εδάφιο επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: αα) αντί της φράσης «το πειθαρχικό αδίκημα της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς για υπάλληλο συμπεριφοράς» τίθεται η φράση «το πειθαρχικό παράπτωμα της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εντός ή εκτός υπηρεσίας».

Στο κείμενο, όμως, της ως άνω, διάταξης (άρθρου 11 παρ. 1 περίπτ. α΄ του ν. 2889/2001), όπως, εν τέλει, προτείνεται να τροποποιηθεί, έχει διατηρηθεί η λέξη «χαρακτηριστικώς».

Υπό τη διατύπωση αυτή, επισημαίνεται ότι υφίσταται διάσταση και μεταξύ της προτεινόμενης διάταξης και της ρύθμισης στην οποία παραπέμπει, δηλαδή, της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 107 του ν. 3528/2007, η οποία τυποποιεί το πειθαρχικό παράπτωμα «της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εντός ή εκτός υπηρεσίας» (και όχι της χαρακτηριστικώς «αναξιοπρεπούς (...) συμπεριφοράς»).

γ. Η αναφορά στην περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 77 του ν. 2071/1992 πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 77 του ν. 2071/1992.

δ. Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους ακριβολογίας, στο εδάφιο β΄ της περ. α΄ της παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 2889/2001, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, να αντικατασταθεί η φράση «κατά το άρθρο 104 του ίδιου νόμου», από τη φράση «της παρ. 2 του άρθρου 104 του ίδιου νόμου».

ε. Στο εδάφιο ιγ΄ της ίδιας παραγράφου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «και Β΄ στην Ελλάδα» να συμπληρωθεί με τη λέξη «τύπου», και η εν λόγω διάταξη να έχει ως εξής: «σε επιστημονικές εκδηλώσεις τύπου Α΄ στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό και τύπου Β΄ στην Ελλάδα».

6. Επί του άρθρου 11 παρ. 5, 8, 9

α. Στο εδάφιο ε΄ της παρ. 5, θα ήταν ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους νοηματικής πληρότητας, μετά τη φράση «προκηρύσσεται εκ νέου», να τεθεί η φράση «η θέση αυτή».

β. Στις παρ. 8 και 9 η λέξη «συστήνεται» θα ήταν δόκιμο να αντικατασταθεί από τη λέξη «συνιστάται».

16**7. Επί του άρθρου 23**

Στο τέλος του εδαφίου α', η αναφορά στην παρ. 1 του άρθρου 95 (του ν. 3730/2008) πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: παρ. 1 του άρθρου 19.

8. Επί του άρθρου 24

Στο εδάφιο β' της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4821/2021, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, θα ήταν ορθότερο, το ακρωνύμιο του Εθνικού Συστήματος Υγείας να γραφεί ως «Ε.Σ.Υ.», κατ' αντιστοιχία με το πρώτο εδάφιο της εν λόγω διάταξης και τις λοιπές διατάξεις του νομοσχεδίου.

9. Επί του άρθρου 26

Με το εν λόγω άρθρο αντικαθίσταται το άρθρο 2 του ν. 1278/1982, και ορίζεται, στο πρώτο εδάφιο, ότι: «Στο άρθρο 2 του ν. 1278/1982 (Α' 105), περί της σύνθεσης του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕ.Σ.Υ.), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: (...)».

Παρατηρείται ότι η χρήση του όρου «σύνθεση», εν προκειμένω, δεν είναι ορθή. Πρόκειται περί της συγκρότησης του οργάνου και, επομένως, πρέπει να αντικατασταθεί ο όρος «σύνθεση» από τον όρο «συγκρότηση».

10. Επί του άρθρου 36

α. Στην προτεινόμενη διάταξη, θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους ακριβολογίας, να γραφεί η πλήρη επωνυμία του Πανελληνίου Συλλόγου Οπτικών και Οπτομετρών ως «Πανελλήνιος Σύλλογος Οπτικών και Οπτομετρών Ν.Π.Δ.Δ.» σύμφωνα και με την παρ. 1 του άρθρου 76 του ν. 4486/2017.

β. Στην παρ. 1 του άρθρου 93Α του ν. 4486/2017, όπως το εν λόγω άρθρο προτείνεται να προστεθεί, η λέξη «συστήνονται» θα ήταν δόκιμο να αντικατασταθεί από τη λέξη «συνιστώνται».

11. Επί του άρθρου 46

α. Στην παρ. 1 του άρθρου 46, η αναφορά («Α' 42») στο Τεύχος του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβέρνησης στο οποίο έχει δημοσιευθεί ο ν. 4600/2019 πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «Α' 43».

β. Στο εν λόγω άρθρο η λέξη «κτίριο» πρέπει να γραφεί ως «κτήριο» και οι λέξεις «κτίρια», «κτιρίων» και «κτιριακή» πρέπει να γραφούν ως «κτήρια», «κτηρίων και «κτηριακή», αντίστοιχα, δοθέντος ότι ο όρος κτήριο προέρχεται από τους όρους «ευκτήριο» ή «οικητήριο», και όχι από το ρήμα «κτίζω».

12. Επί του άρθρου 48 παρ. 2

Η λέξη «συστήνεται» θα ήταν δόκιμο να αντικατασταθεί από τη λέξη «συνιστάται».

13. Επί των άρθρων 54-60

Διά των εν λόγω διατάξεων καθορίζονται, εκ νέου, ζητήματα, ιδίως, μισθολογικής κατάταξης και εξελίξης, βασικού μισθού, επιδομάτων, οικονομικών κινήτρων, παροχών, των ιατρών και οδοντιάτρων του Ε.Σ.Υ. και άλλων κατηγοριών ιατρών (λ.χ., των έμμισθων ειδικευόμενων ιατρών, των επικουρικών ιατρών, των ιατρών και οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας Ε.Σ.Υ., των μόνιμων αγροτικών ιατρών και ιατρών υπηρεσίας υπαίθρου, κ.ά.), καταργουμένων των σχετικών διατάξεων (136-139 του ν. 4472/2017) που ρυθμίζουν σήμερα τα εν λόγω ζητήματα.

Σημειώνεται, ενημερωτικά, ότι, ως προς τις εν λόγω υπό κατάργηση διατάξεις, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας εν Ολομέλεια 1408/2022, έχει κριθεί, *πρώτον*, ότι «ο κοινός νομοθέτης δύναται, ιδίως σε περιόδους όπου το κράτος εξέρχεται από μία οικονομική κρίση, να καθορίζει εξ υπαρχής (...) τις μισθολογικές δαπάνες των δημοσίων λειτουργιών, κατά τρόπο ώστε να μην επέρχεται ανατροπή των δημοσιονομικών μεγεθών σε βαθμό που θα ετίθετο σε διακινδύνευση η δημοσιονομική σταθερότητα του κράτους (πρβλ. ΣτΕ 431/2018 Ολομ., 4741, 3177, 2193/2014 Ολομ.). Η δυνατότητα, όμως, αυτή (...) δεν μπορεί να είναι απεριόριστη, αλλά έχει ως όριο τις αρχές της αναλογικότητας, της ισότητας στην κατανομή των δημοσίων βαρών και του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (...) [και] (...) τυχόν ειδικές διατάξεις του Συντάγματος αφορώσες συγκεκριμένες κατηγορίες [δημόσιων λειτουργιών] (πρβλ. ΣτΕ 431/2018 Ολομ.)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 11), *δεύτερον*, ότι, ως προς την υπηρεσιακή εξέλιξή τους, «οι μόνιμοι ιατροί του Ε.Σ.Υ. τελούν υπό ιδιαίτερο υπηρεσιακό καθεστώς εν σχέσει προς τους λοιπούς δημοσίους υπαλλήλους (...) [και] υπό ειδικές συνθήκες από άποψη εισόδου και εξελίξεως στη δημόσια υπηρεσία (...)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 15), *τρίτον*, ως προς την ιδιαίτερη μισθολογική μεταχείριση την οποία ο νομοθέτης επεφύλαξε διαχρονικά στους ιατρούς του Ε.Σ.Υ., ότι αυτή «απορρέει εμμέσως από την κατά το Σύνταγμα (άρθρο 21 παρ. 3) υποχρέωση του Κράτους για την παροχή υπηρεσιών υγείας υψηλού επιπέδου προς όλους τους πολίτες, την οποία υλοποιούν κατ' εξοχήν οι ιατροί του Ε.Σ.Υ., και εγγυάται τη διαμόρφωση του ύψους των αποδοχών τους με κριτήρια συναπτόμενα όχι μόνο προς τον βαθμό και τα καθήκοντα της θέσεώς

τους, αλλά και προς τις ιδιαίτερες συνθήκες ασκήσεως και την επικινδυνότητα του επαγγέλματός τους (κίνδυνοι εκθέσεως σε μολυσματικούς παράγοντες κ.λπ.), ώστε οι αποδοχές τους να είναι επαρκείς για αξιοπρεπή διαβίωση και ανάλογες της σημασίας της αποστολής τους, συγχρόνως δε για να αποτρέπεται η εξωύπηρεσιακή τους απασχόληση, και δη σε τομείς της ιδιωτικής οικονομίας που ιδιαίτερω εξυπηρετούνται από την ιατρική τους ιδιότητα (προμήθειες υλικών, χορήγηση σκευασμάτων, συνεργασία με ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας κ.λπ.), καθώς και οι συνδεδεμένοι με την άσκηση των καθηκόντων τους αυξημένοι κίνδυνοι διαφθοράς (βλ. ΣτΕ 431/2018 Ολομ., πρβλ. ΣτΕ 2192-94/2014 Ολομ., βλ. και αιτιολογική έκθεση του ν. 1397/1983 σελ. 8). Η υποχρέωση τηρήσεως από τον κοινό νομοθέτη της εν λόγω αρχής αποτελεί μία πρόσθετη θεσμική εγγύηση που εξασφαλίζει την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής του Ε.Σ.Υ. μέσω της ενισχύσεως του ηθικού του ιατρικού προσωπικού του, αλλά και δικαίωμα των ιατρών, λόγω των απαγορεύσεων και περιορισμών στους οποίους υπόκεινται, και της επικινδυνότητας των καθηκόντων τους» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 15), *τέταρτον*, ότι «από καμμία αυξημένης τυπικής ισχύος διάταξη ή αρχή δεν κατοχυρώνεται δικαίωμα σε αποδοχές συγκεκριμένου ύψους (ΣτΕ 431/2018 Ολομ., 3177/2014 Ολομ. σκ. 8, 2192/2014 σκ. 12, απόφαση Ε.Δ.Δ.Α. της 7.5.2013)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 15), *πέμπτον*, ότι «ο επαναπροσδιορισμός του μισθολογικού καθεστώτος των εν λόγω δημοσίων λειτουργών με τέτοιο τρόπο, που να επιφέρει ανατροπή του έως τότε ισχύοντος μισθολογικού καθεστώτος, δεν μπορεί να γίνει χωρίς να έχει προηγουμένως εκτιμηθεί το δημοσιονομικό όφελος, σε σχέση με τις επιπτώσεις, που ο επαναπροσδιορισμός αυτός μπορεί να έχει στην λειτουργία του Ε.Σ.Υ., καθώς και αν ο συγκεκριμένος επαναπροσδιορισμός (καθ' ό μέρος επιφέρει ανατροπή του έως τότε ισχύοντος μισθολογικού καθεστώτος) είναι αναγκαίος ή θα μπορούσε να αναπληρωθεί με άλλα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, με μικρότερο κόστος για το ιατρικό προσωπικό του Ε.Σ.Υ. (...) (πρβλ. ΣτΕ 431/2018 Ολομ., 2192-2194/2014 Ολομ., πρβλ. ΣτΕ 3443/1998 Ολομ., 119, 545/2001, 1333/2000)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 15), *έκτον*, ότι «ούτε από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ν. 4472/2017, ούτε από το κείμενο του εγκριθέντος με τον νόμο αυτό Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής προκύπτει ότι κατά τον επαναπροσδιορισμό των αποδοχών του μισθολογίου των ιατρών του Ε.Σ.Υ. με τις κρίσιμες διατάξεις, ελήφθησαν υπόψιν, πέραν του ανωτέρω καθαρώς αριθμητικού και, ως εκ τούτου, προδήλως απροσφόρου κριτηρίου, της δημιουργίας δηλαδή ενός δημοσιο-

νομικά ουδετέρου μισθολογίου, (...) ειδικώς οι επιπτώσεις από τον, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, επαναπροσδιορισμό των αποδοχών των ιατρών στη λειτουργία του Ε.Σ.Υ., ούτε αν οι εκ του, κατά τα ως άνω, επαναπροσδιορισμού του μισθολογίου επιπτώσεις στη λειτουργία του Ε.Σ.Υ. είναι μικρότερες ή μεγαλύτερες από το επιδιωκόμενο όφελος, ήτοι τη διατήρηση του μισθολογίου ως δημοσιονομικώς ουδετέρου, ούτε αν θα μπορούσαν να αναζητηθούν άλλα μέτρα, πέραν της δημιουργίας ενός δημοσιονομικώς ουδετέρου ειδικού μισθολογίου, έχοντα ως στόχο την επίτευξη του επιδιωκόμενου πρωτογενούς πλεονάσματος, με μικρότερη επιβάρυνση για το ιατρικό προσωπικό του Ε.Σ.Υ. (πρβλ. Ε.Σ. 7412/2015 Ολομ., ΣτΕ 431/2018 Ολομ.). Επίσης δεν εξετάστηκε αν οι αποδοχές των ιατρών του Ε.Σ.Υ. παραμένουν, και μετά τον ως άνω επαναπροσδιορισμό τους, επαρκείς για την αντιμετώπιση του κόστους αξιοπρεπούς διαβιώσεώς τους και ανάλογες της αποστολής τους (πρβλ. Ε.Σ. 7412/2015 Ολομ., ΣτΕ 431/2018 Ολομ.)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 27), *έβδομον*, ότι «ούτε το γεγονός ότι με το άρθρο 156 του ν. 4472/2017 καθορίστηκε ότι το σύνολο των αποδοχών της οργανικής θέσεως των ιατρών του Ε.Σ.Υ. και των πρόσθετων αμοιβών τους κατά μήνα δεν μπορεί να υπερβεί τις μηνιαίες αποδοχές που αντιστοιχούν σε Εφέτη με 19 χρόνια υπηρεσίας (σε αντίθεση με τους δημοσίους υπαλλήλους, όπου ως ανώτατο όριο τίθεται αυτό του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου) αποδεικνύει αυτό και μόνο ότι διασφαλίζεται ιδιαίτερη μισθολογική μεταχείριση των ιατρών του Ε.Σ.Υ. (...)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 27), και *όγδοον*, ότι ο, διά του ν. 4472/2017, «επαναπροσδιορισμός των αποδοχών των ιατρών του Ε.Σ.Υ., λαμβανόμενος αθροιστικώς με την πλήρη κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδειάς, καθώς και με τις (...) μειώσεις του εισοδήματος των προσφευγόντων ιατρών με παράπλευρα νομοθετήματα της προηγηθείσας περιόδου της κρίσεως (επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (...), επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας (...), επιβολή ειδικής εισφοράς υπέρ του Τ.Π.Δ.Υ. (...) και αλληπάλληλες φορολογικές επιβαρύνσεις), έχει ως αποτέλεσμα, λόγω του σωρευτικού τους αποτελέσματος και της εκτάσεώς τους, την υπέρβαση του ορίου που θέτουν οι συνταγματικές αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας στα δημόσια βάρη. Κατόπιν τούτων, οι κρίσιμες διατάξεις των άρθρων 138-140 του ν. 4472/2017 (...) αντίκεινται στο άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος και την απορρέουσα από αυτό αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως των ιατρών του Ε.Σ.Υ., καθώς και προς την αρχή της αναλογικότητος και της ισότητος στα δημόσια βάρη (πρβλ. ΣτΕ 431/2018 Ολομ., Ε.Σ. 7412/2015 Ολομ.)» (ΣτΕ 1408/2022, σκέψ. 27).

20

Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση «στη Διοίκηση προς διενέργεια των δεόντων σύμφωνα με τα κριθέντα με την παρούσα απόφαση», υπό το σκεπτικό ότι «ο νομοθέτης και η, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, κανονιστικώς δρώσα διοίκηση διατηρούν την ευχέρεια να προβούν στην κατάρτιση νέου "ειδικού" μισθολογίου για τους ιατρούς του Ε.Σ.Υ., λαμβάνοντας υπόψη την απορρέουσα από το άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεώς τους, ούτως ώστε οι αποδοχές τους να είναι ανάλογες με το λειτούργημά τους» (ΣΤΕ 1408/2022, σκέψ. 27).

Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2022

Οι εισηγήτριες
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Επιστημονική Συνεργάτις
Λεμονιά Φραγκή
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών